

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KRAJOWA RADA IZBY ARCHITEKTÓW RP

Warszawa, 9 grudnia 2022 r.

I.dz.654/KRIA/2022/w

Pan
Przemysław Czarnek
Minister Edukacji i Nauki

Szanowny Panie Ministrze

W związku z przyjęciem przez Sejm RP ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw i przekazaniu jej do podpisu Prezydenta RP, Krajowa Rada IARP przekazuje następujące uwagi i sugestie.

Izba Architektów RP oraz Fundacja Promocji Architektury SARP jako organizator ogólnopolskiego programu kształcenia architektonicznego dla dzieci ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych „Kształtowanie Przestrzeni”, zwraca się z prośbą o rozważenie wprowadzenia zmian legislacyjnych w art. 86 ust. 2a-2n mających na celu wyłączenie programu „Kształtowanie przestrzeni” spod wymogu uzyskania opinii rady szkoły oraz rady rodziców, jak również pozytywnej opinii kuratora oświaty.

Wskutek uchwalonych zmian, bardzo trudno będzie koordynować i prowadzić program na terenie całej Polski. Obecnie program opiera się na umowie między organizatorem, a placówką edukacyjną. Po zmianach, procedura, oprócz akceptacji dyrekcji placówki edukacyjnej, poszerzy się o zdobycie pozytywnej opinii lokalnego kuratora oświaty, opinię rady rodziców każdej szkoły oraz konsultacji z rodzicami. W efekcie znacznie wydłuży się procedura i zwiększy ilość osób zaangażowanych w proces decyzyjny. Powiększy się potrzebny nakład czasu, co w efekcie doprowadzi do mniejszej dostępności ogólnopolskiego programu. Jak dotąd program przeprowadzono z sukcesem w przeszło 100 placówkach i wzięło w nim udział ok. 2900 uczniów. Edukatorami są architekci ochotnicy zrzeszeni w Izbie Architektów oraz Stowarzyszeniu Architektów Polskich SARP. Nie posiadamy osób zatrudnionych na etacie dla celów realizacji programu. Założenia scenariuszy lekcji są elastyczne i zachęcamy każdego edukatora do przystosowywania gotowych scenariuszy i prezentacji programu do lokalnych uwarunkowań, tożsamości i historii miejsca, w którym odbywają się zajęcia. Zgodnie z planowanymi wymogami, każdy taki program należy indywidualnie uzgadniać z kuratorium, poprzedzając to konsultacjami z rodzicami, opinią rady i dyrekcji.

Decyzja o rozpoczęciu działań mających na celu implementację irlandzkiego programu edukacyjnego "Shaping Space" w Polsce została podjęta przez Izbę Architektów RP już w 2011 roku. Decyzję tę podjęto mając na uwadze edukację młodzieży, dbałość o jej rozwój i nabywanie wiedzy w ramach podstawy programowej. To unikalny na skalę europejską, program edukacyjny w zakresie uwrażliwiania dzieci i młodzieży na uwarunkowania społeczno-przestrzenne i estetyczne na przykładzie architektury i urbanistyki. Celem niniejszych działań jest podniesienie poziomu świadomości młodych ludzi na temat znaczenia architektury i jakości przestrzeni w życiu człowieka.

Akcja upowszechniania programu rozpoczęła się w roku szkolnym 2012/2013 edycją pilotażową. W kolejnych czterech latach odbyły się udane edycje już właściwego programu realizowanego w całej Polsce. Każda z nich zakończyła się konkursem dla grup biorących udział w programie – w dwóch kategoriach wiekowych. Konkurs, od tego czasu powtarzany jest corocznie, a zwycięskie prace konkursowe otrzymują nagrody i są prezentowane podczas uroczystej gali w Warszawie.

Przystąpienie do programu nie wymaga dodatkowych nakładów ze strony szkoły. Wystarczy zainteresowanie uczniów i zaangażowanie nauczycieli. Zajęcia przewidziane są w szkołach w ramach tzw. „projektu” lub w ramach wiedzy o kulturze. Tematykę programu można jednak powiązać z podstawą programową również na innych zajęciach i może być kontynuowana przez nauczycieli wykształconych w różnych przedmiotach, po odbyciu krótkiego szkolenia, które zapewnia IARP. Zajęcia mogą być realizowane np. w ramach przedmiotu wiedza o kulturze lub każdego innego ujętego w szkolnym programie. Nie stanowi to ani dodatkowego obciążenia dla szkoły, ani nie wiąże się to z nakładami finansowymi. Program Kształtowanie Przestrzeni wykazuje pełną zgodność z podstawą programową.

Podsumowując, od roku 2012 program działa w polskich szkołach i domach kultury corocznie zwiększając swoje zasięgi. Dlatego też jesteśmy zaniepokojeni uchwalonymi zmianami, mogącymi w znacznym stopniu prowadzić do zaprzestania edukacji architektonicznej i przestrzennej w wielu placówkach.

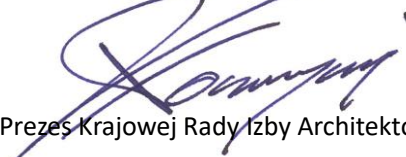
Program „Kształtowanie przestrzeni” został objęty patronatem honorowym Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, co wskazuje na dobry i przemyślany kierunek, zaproponowany przez Izbę Architektów RP. Dodatkowo program od 2019 roku dofinansowany jest ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z funduszu Edukacja Kulturalna. Cieszymy się, że nasz program uzyskał dofinansowanie i patronat, niemniej pozyskanie powyższych także wiąże się ze spełnieniem określonych wymogów formalnych. Terminy przyznawania tzw. grantów czy patronatów, a w ślad za tym uzyskiwania zgód wymaganych planowaną ustawą w zasadzie mogą uniemożliwić terminową realizację programu zgodnie z harmonogramem przedstawianym w dofinansowaniu.

Istnieje ryzyko, że fundusze przyznane na realizację Programu nie zostałyby właściwie spożytkowane, ze szkodą dla polskich uczniów.

Prosimy o rozważenie, czy uchwalone zmiany nie spowodują znacznego utrudnienia bądź wręcz wycofania się wielu wartościowych działań realizowanych przez podmioty zewnętrzne w szkołach. Ma to znaczenie zwłaszcza w inicjatywach o charakterze ogólnopolskim, gdzie ścieżka akceptacji określona w ustawie może skutecznie zniechęcić do podejmowania zamierzeń edukacyjnych w polskich szkołach, które jak dotąd były realizowane z pożytkiem dla dzieci i młodzieży.

Z poważaniem,

Piotr Fokczyński, Architekt IARP

Prezes Krajowej Rady Izby Architektów RP

Anna Kulińska, Architekt IARP

Członek Krajowej Rady Izby Architektów RP
Koordynator Krajowy Programu „Kształtowanie Przestrzeni”

